

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 31 maja 2017 roku Sąd Rejonowy w Zgierzu, w sprawie sygn. akt I C 2836/16 z powództwa P. S. przeciwko M. Z. o zapłatę: 1) oddalił powództwo, 2) zasądził od P. S. na rzecz M. Z. kwotę 450 zł tytułem częściowego zwrotu kosztów procesu.

Apelację od powyższego wyroku złożył powód, zaskarżając orzeczenie w całości. Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił obrazę prawa materialnego tj. art. 405 k.c. poprzez jego niezastosowanie w sytuacji gdy ze zgromadzonego materiału dowodowego oraz ustaleń faktycznych wynika, że po stronie pozwanej doszło do bezpodstawnego wzbogacenia kosztem powoda.

W oparciu o tak sformułowane zarzuty apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego orzeczenia poprzez uwzględnienie powództwa w całości i zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda kosztów postępowania w instancji odwoławczej, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych.

W odpowiedzi na apelację pozwana wniosła o jej oddalenie a także o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy w Łodzi zważył, co następuje:

apelacja nie jest zasadna.

Zaskarżone rozstrzygnięcie zostało wydane w wyniku prawidłowo ustalonego stanu faktycznego, które to ustalenia Sąd Okręgowy podziela i przyjmuje za własne, jak również w następstwie bezbłędnie zastosowanych przepisów prawa materialnego.

Za chybiony należało uznać zarzut naruszenia art. 405 k.c. poprzez jego niezastosowanie. Wbrew twierdzeniom skarżącego, jak słusznie ocenił Sąd Rejonowy, w sprawie nie doszło do bezpodstawnego wzbogacenia, gdyż nie została spełniona przesłanka braku podstawy prawnej uzyskania korzyści majątkowej.

Zgodnie z treścią art. 405 k.c. kto bez podstawy prawnej uzyskał korzyść majątkową kosztem innej osoby, obowiązany jest do wydania korzyści w naturze, a gdyby to nie było możliwe, do zwrotu jej wartości. Przepis ten wprowadza trzy pozytywne przesłanki powstania roszczenia o zwrot bezpodstawnego wzbogacenia: uzyskanie korzyści majątkowej (wzbogacenie), kosztem innej osoby, bez podstawy prawnej. Przesłanka braku podstawy prawnej musi być rozumiana jako brak usprawiedliwienia prawnego wzbogacenia, brak tytułu prawnego, nie zaś jako niesprawiedliwość (niesłuszność) przesunięcia majątkowego. Podstawą prawną wzbogacenia jest ustawa, orzeczenie sądu, akt administracyjny albo czynność prawna (O., G., Zarys, 1966, s. 380; E. Ł., Bezpodstawne wzbogacenie, s. 76; wyr. SN z 23.5.2003 r., III CKN 1211/00, L.). Nawet niesłuszne orzeczenie czy niesprawiedliwe prawo stanowi ważną podstawę prawną uzyskanej na ich podstawie korzyści. Orzeczenie sądowe jest podstawą prawną wzbogacenia i to bez względu na to, czy ma charakter konstytutywny, czy deklaratoryjny. W pierwszym wypadku stanowi rzeczywistą, materialną podstawę wzbogacenia, w drugim jest jedynie podstawą formalną, jednak wystarczającą z punktu widzenia art. 405 KC. Taka formalna podstawa prawna może odpowiadać podstawie materialnej (wynikającej z czynności prawnej czy ustawy), ale może też być pozbawiona podstawy materialnej (w wypadku gdy orzeczenie deklaratoryjne jest błędne). Merytorycznie błędne orzeczenie sądu, a więc zasądzające nieistniejące roszczenie, stanowi podstawę prawną świadczenia w rozumieniu art. 405 k.c. (W. Serda, Nienależne świadczenie, s. 89; P. Księżak, glosa do wyr. SN z 27.6.2002 r., IV CKN 1166/02, OSP 2004, Nr 7–8, poz. 96, s. 423; tenże, glosa do wyr. SN z 10.6.2003 r., I CKN 390/01, OSP 2005, Nr 9, poz. 111, s. 499; tak też R. Trzaskowski, w: Gudowski, Komentarz, 2013, Ks. III, cz. 1, art. 405, Nb 19). Póki podstawa taka nie zostanie obalona, nie można dochodzić zwrotu spełnionego w wykonaniu takiego orzeczenia świadczenia jako bezpodstawnego. Z tych przyczyn na pełną aprobatę zasługuje ogólnie sformułowana teza wyr. SN z 23.5.2003 r. (III CKN 1211/00, L.): "gdy świadczenie zostaje spełnione w wykonaniu orzeczenia sądu, owo

orzeczenie stanowi podstawę prawną świadczenia, a ten, kto je spełnił, nie może skutecznie twierdzić, że nie był do świadczenia zobowiązany, że zobowiązanie to w chwili świadczenia nie istniało" (por. też wyr. SN z 17.6.2009 r., IV CSK 48/09, MoP 2009, Nr 14, s. 748, Komentarz do art. 405 KC red. Osajda 2018, wyd. 20/P. Książak, Legalis).

Pozwana uzyskała należność wyegzekwowaną od powoda w postępowaniu egzekucyjnym z tytułu świadczeń alimentacyjnych w oparciu o tytuł wykonawczy w postaci wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 21 grudnia 2010 roku, sygn. akt II C 1438/10 zaopatrzony w klauzulę wykonalności. W takiej sytuacji, zatem gdy świadczenie zostało spełnione w wykonaniu orzeczenia sądu, owo orzeczenie stanowiło podstawę prawną świadczenia. Brak było zatem podstaw wbrew twierdzeniom skarżącego, do zastosowania art. 405 k.c. Podniesiony zatem zarzut w apelacji okazał się niezasadny.

Z tych wszystkich względów, na podstawie art. 385 k.p.c., Sąd Okręgowy oddalił apelację.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i § 3 k.p.c., art. 99 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. zasądzając od powoda na rzecz pozwanej kwotę 450 zł stanowiącą wynagrodzenie pełnomocnika, stosownie do treści § 10.1 pkt 1 w zw. z § 2 pkt. 3 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych z dnia 22 października 2015 r. (Dz.U. 2015.1804 ze zm.).